

Förordnande om reservatsbildning för område vid YTTRE HEDANE, Säffle kommun

Beskrivning av reservatet

|                        |                                                                                                                                                                |
|------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Reservatets benämning: | Yttre Hedane                                                                                                                                                   |
| Kommun:                | Säffle                                                                                                                                                         |
| Socken:                | Svanskog                                                                                                                                                       |
| Fastigheter:           | Del av Yttre Hedane 1:4, 1:8, 1:9, 1:10 och 1:11                                                                                                               |
| Lägesbeskrivning:      | Ca 6 km söder om Svanskogs kyrka. Topografisk kartan 10 C Åmål SV, koordinater 65614/13147. Ekonomiska kartan 10 C Åmål 2 c Bollsbryn, 10 C Åmål 2 d Gransjön. |
| Gränser:               | Framgår av bifogad karta.                                                                                                                                      |
| Areal:                 | Ca 9 hektar                                                                                                                                                    |
| Naturvårdsförvaltare:  | Skogsvårdsstyrelsen.                                                                                                                                           |
| Markägare:             | Billerud-Uddeholm AB, Säffle                                                                                                                                   |

Ärendets handläggning

Större delen av området avsattes som domänreservat 1958.

Genom fastighetsbyte 1973 mellan Domänverket och dåvarande Billeruds AB kom markområdet att överföras i Billerud AB:s ägo. Enligt bytesavtalets § 15 har Billeruds AB medgivit att det f d domänreservatet får avsättas till naturreservat.

Genom förhandlingar 1978 med representanter för nuvarande ägaren Billerud-Uddeholm AB har överenskommits att södra delen av det f d domänreservatet inte skall omfattas av reservatsbildningen medan ett område öster om domänreservatet i stället skall ingå i reservatsområdet.

Grund för beslutet

Området är ett gammalt kulturlandskap som präglats av det förr i tiden vanliga lövängsbruket. Vid Yttre Hedane har brukning enligt gamla traditioner skett i relativt sen tid. Området utgör därför en ovanligt väl bibehållen rest av det äldre odlingslandskap som nu håller på att försvinna.

Lövängarna bär en mycket artrik och intressant örtflora och inslaget av ädellöv-vegetation är stort.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. uppföra helt ny byggnad annat än toalettbyggnad enligt skötselplan
2. bedriva täkt i någon form samt att spränga, schakta eller utfylla annat än för parkeringsplats enligt skötselplan
3. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
4. anlägga ny väg eller väsentligt ändra befintlig väg
5. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringssämnen
6. avverka skog eller röja i buskskiktet annat än enligt fastställd skötselplan
7. plantera skog
8. utnyttja området som start, och landningsplats för helikopter

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

9. dra fram mark- eller luftledning
10. ändra befintlig byggnads exteriör.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att åtgärder vidtages inom reservatet i enlighet med bifogade skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. göra åverkan på mark eller växtlighet t ex genom att bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp eller plocka örter, gräs, mossor eller lavar
2. göra upp eld annat än på särskilt anvisad och iordningställd plats
3. framföra motordrivet fordon annat än på bilväg och parkerings yta
4. parkera annat än på anvisad och iordningställd parkeringsplats
5. tälta eller ställa upp husvagn mer än 1 dygn och annat än på särskilt anvisad plats
6. på ett störande sätt använda radioapparat, grammofon, bandspelare o dyl.

D. Bestämmelser jämlikt. 9 § naturvårdsförordningen om skötselplan m m

1. Syftet med vården och förvaltningen är att bevara och vårda ett äldre odlingslandskap och en attraktiv vistelsemiljö.
2. Skötselplan. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogad skötselplan.
3. Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar,
4. Naturvårdsförvaltare skall vara skogsvårdsstyrelsen.
5. Samråd skall fortlöpande ske med länets skötselråd.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga (formulär 3).

Beslut i detta ärende har fattats av länsstyrelsens styrelse. I beslutet deltog landshövding Bengt Norling jämte ledamöterna Arvid Eskel, Arne Hult, Edgar Johansson, Sune Johansson, Helmer Karlsson, K A Karlsson, Göthe Knutson, Carl Nilson, Elvy Nilsson, Sven Nilsson och Gunnar Olsson.

I den slutliga handläggningen deltog även tf länsråd Bylund, naturvårdsdirektör Wirén, bitr länsarkitekt Bergfeldt, Överlantmätare Lindskog, tf förste länssassessor Johansson, länsantikvarie Varenius och byrådirektör Åhgren, föredragande.

Bilagor:

Karta  
Besvärshänvisning  
Skötselplan

Kopia till:

Statens naturvårdsverk, Statens planverk, FBM, Kommunfullmäktige Säffle, Lantbruksnämnden, Skogsvårdsstyrelsen, Vägförvaltningen, Lantmäterienheten, Planenheten, Naturvårdsenheten, Naturvårdsrådets ledamöter, Naturvårdsregistret, Byggnadsnämnden Säffle, Billerud-Uddeholm AB, Säffle, rek + mb

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET YTTRE HEDANE, SÄFFLE KOMMUN

Allmän beskrivning - samt målsättning för skötseln

Allmän beskrivning

Data

Avsatt: Del av området domänreservat mellan 1958 och 1973. Naturreservat 1979 i samband med fastställelse av denna plan.

Areal: Ca 9 ha

Kommun: Säffle

Läge: I skogsområdet öster om sjön Ömmeln och ca 6 km söder om Svanskogs kyrka. Topografisk karta 10 C Åmål SV Koordinater 65614/13147. Ekonomisk karta 10 C 2 e och 2 d

Markägare: Billerud-Uddeholm AB genom bytesavtal med Domänverket undertecknat av parterna 30 november respektive 5 december 1973.

Syfte med avsättningen: Att bevara ett gammalt odlingslandskap med rester av lövängar och spår efter äldre tiders hamlingshantering, att ge den naturliga ängsfloran och ädellövvegetationen en möjlighet att överleva samt att bibehålla områdets tilltalande landskapsbild.

### 1.1.2 Naturförhållanden

Området utgöres av ett lövängslandskap beläget i en södersluttning ca 220 m ö h, och med en vidsträckt utsikt över det omgivande skogslandskapet. Öppna åkrar och ängar av varierande storlek och form omväxlar med träd- och buskbeväxta ängbackar och ängrabbar. Odlingsrösen ligger spridda här och var. Ängsfloran är mycket rik. Träd- och buskvegetationen består av för lövängen karakteristiska arter och på ängar och i de täta lövbrynen växer bl a alm, ask, ek, lind, lönn och hägg. Hela området omges av barrskog, främst äldre granskog.

En jämförelse med lantmäterikartor från 1870 och 1887 visar att större delen av den areal som då betecknades som åker alltsedan dess har hållits öppen. Bara några mindre åkerlappar har helt växt igen och är nu svåra att återfinna. Åkrar och öppna ängar har brukats som vall respektive slåtteräng fram till slutet av 1960-talet. Inom vissa partier av ängsmarken, på åkerrenar o dyl har s k "hackslått" utförts i sen tid. Åkermarken har nu övergått till naturlig äng medan de tidigare öppna ängarna är beväxta med träd och buskar. Under 1977 och 1978 har åkrar och ängar i den västra delen röjts och slåtrats som beredskapsarbete.

I norra delen av området har två gårdsbildningar legat. En magasinsbyggnad (troligen byggd i början av 1900-talet) står fortfarande kvar. De delvis överväxta husgrunderna visar var den övriga bebyggelsen legat. På de gamla tomtplatserna står stora gamla vårdträd bl a ekar, lindar, almar och hästkastanjer. I västra delen löper en liten bäck som är torrlagd under torrperioder.

Området delas av en bilväg som löper i nordsydlig riktning. Vägen, som leder fram till en TV-mast längre norrut, har rätats under senare år och fått en något "hård" sträckning genom reservatet.

Floran i området har dokumenterats genom en botanisk inventering, utförd 1976.

### 2.2.4 Kommunikationer

Området kan nås via bilvägar från söder. Vid byn Gransjön ca 1,5 km norr om reservatet kommer parkeringsplats och strövstig till området att anordnas.

### 2.2.4 Serviceanordningar

Som beredskapsarbete har en mindre parkeringsplats iordningställt inom skötselområde 10.

En befintlig källa har under 1977 med hjälp av AMS-medel rensats och försetts med brunnsringar och överbyggnad. Informationstavla kommer att sättas upp och två sittgrupper kommer att anordnas under budgetåret 1978/79.

### 2.2.4 Föreskrifter

jämför bifogade beslut.

## 2. Dispositions- och skötselplan för mark och vatten

### 2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Den allmänna målsättningen för reservatets skötsel skall vara

att bevara resterna av det gamla kulturlandskapet och så långt möjligt återskapa karaktären av lövängslandskap

att bevara en så artrik flora som möjligt på slåtterängar, i lövbryn etc

att göra området trivsamt för besökare.

### 2.2 Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär

#### 2.2.1 Hävd av kulturlandskapet

2.2.1.1 Slätter skall förekomma i den omfattning och på det sätt som framgår av detaljanvisningar i kap 2.3. Den f d åkermarken skall hävdas som öppen slåtteräng. Ängsmarken hävdas som slåtteräng med träd och buskvegetation.

2.2.1.2 Slätter får ske med traktor där så är möjligt utan att mark och vegetation skadas.

2.2.1.3 Gräset skall ligga kvar på platsen och torka varefter det räfsas ihop och forslas bort.

Med intervall om minst 8 år kan någon äng lämnas oslagen för att en effektiv fröspridning skall ske. Men samma område skall inte lämnas oslaget flera år i rad.

#### 2.2.1.4 Skötselområde 5, 6 och 8

Alt 1. Igenväxta åkrar och ängar röjs och slåträs årligen. Inom övriga områden utföres röjningar så att hagmarkskaraktären bibehålles.

Alt 2. För att underlätta skötseln av området öster om vägen bör ett väl avvägt bete med nöt eller får övervägas inom vissa delar. En förutsättning härför är att lämplig brukare och tillsynsman kan anskaffas. Men betetrycket måste anpassas väl så att skador på träd- och buskvegetation inte uppstår.

Hägnaden bör inom vissa partier t ex i anslutning till vägar o dyl utgöras av traditionell gårdsgård av trä.

#### 2.2.2 Hävd av skogsområden

De relativt små arealer skog som ingår i det föreslagna reservatet ligger i utkanterna av området och skall utgöra ramen kring kulturlandskapet. Skogen lämnas i stort sett orörd om inte annat sägs under 2.3 nedan.

#### 2.2.3 Jakt- och viltvård

2.2.3.1 Området ingår f n inte i jaktvårdsområde. Jakt kan medges inom området.

2.2.3.2 Vid avverkningar och röjningar skall hänsyn tas till olika djurarters speciella krav, t ex genom att man lämnar ihåliga träd och fruktbärande träd och buskar.

2.2.3.3 Utfodring av vilt skall med hänsyn till risken för skador på mark och vegetation ej ske inom reservatet.

2.2.4 Tillsyn skall ske genom reservatsförvaltarens - skogsvårdsstyrelsens - personal. Tillsynen bör samordnas med tillsynen för Glaskogen, Stömne, Hösås och Bergs klätt.

#### 2.2.5 Disposition och skötsel av byggnader

Magasinsbyggnaden i norra delen av området har av domänverket försålts till privatperson som avser att riva och flytta den från området. Med hänsyn till att byggnaden utgör den sista resten av den bebyggelse som tidigare funnits inom området bör förvaltaren om möjligt förvärva byggnaden och utnyttja den som förråd och enklare informationslokal.

#### 2.2.4 Renhållning

Sopor och latrin skall omhändertas genom reservatsförvaltarens försorg. Kommunen bör bidra till kostnaderna för renhållningen.

### 2.2 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder

Skötselområdenas läge och omfattning framgår av bifogad karta.

#### Skötselområde 1 (Källgärdet)

Beskrivning : Tomtmark och trädgård varifrån man har en vidsträckt utsikt. Stora vådräd i form av lindar, hästkastanjer, almar etc. I utkanten av området ett lärkträd. Gamla stengrunder efter mangårdsbyggnad, källare och uthusbyggnader och i anslutning till dessa trädgårdsväxter som vinbär, körsbär, plommon, äppel- och päronträd, syrener, stormhatt, akleja etc. Artrik ängsflora. Enstaka exemplar av tibast.

Under budgetåret 1978/79 kommer två sittgrupper att anordnas inom området (AMS).

Inom området finns en källa som under 1977 iordningstälts genom AMS-medel. I västra delen rinner den tidvis torrlagda bäcken.

Målsättning: Attraktiv vistelseyta med utblickar mot omkringliggande ängsmarker och mot det omgivande skogslandskapet.

#### Åtgärder:

1. Öppna ängsytor slåträs efter frösättningen. Gräset får torka på platsen och räfsas därefter ihop och forslas bort. Informationstavla med information om gamla hävdformer och om floran etc i området sättes upp. Tavlan placeras med omsorg och väl förankrad intill vegetation.
2. Årlig slåtter efter frösättningen och bortforsling av höet. Underhåll av röjningar. Rumsbildande vegetation bibehålles. Vid bäcken lämnas vegetationen i stort sett orörd med undantag för en siktöppning från sittgrupperna mot den nordvästra ängen. Underhåll av utförda anordningar.

## Skötselområde 2 (Källgärdet och Lönngärdet)

**Beskrivning:** F d åkerlappar av varierande form och storlek, omgärdade av täta lövbryn eller skilda åt genom lövskogsbeväxta s k ängbackar och ängrabbar. Odlingssänen förekommer här och var. Åkermarken, som inte brukats som åker på åtskilliga år, har numera övergått till naturlig äng. Ängarna har 1977 och 1978 röjts och slåtrats som beredskapsarbete. Lövvegetationen består av lönn, lind, alm, ask, ek, björk, rönn, hägg, asp, hassel, olvon, brakved, körsbär och sälg. Örtfloran är artrik, bl a förekommer brudsporre, trolldruva, jungfrulin, blåsuga, ängsskallra, slåttergubbe, stor och liten blåklocka etc, Bäck går genom området.

**Målsättning:** Öppna slåtterängar med dels mellanliggande ängspartier med gles träd- och buskvegetation och dels omgivna av täta naturliga lövbryn.

### Åtgärder:

- De f d åkrarna slåtrats efter frösättningen. Inom ängbackarna röjes barr samt björk- och aspsly. S k hackslått utföres inom mera öppna partier. Gräset skall torka på platsen och därefter bortforslas. Täta bryn lämnas orörda vid alla röjningsåtgärder.
- Årlig slåtter enligt 1. Successiv utglesning och föryngring av vegetationen inom de s k ängbackarna så att slutresultatet blir en ängsyta med glest stående träd och buskgrupper, främst intill stenrösen och på s k skravemark.

## Skötselområde 3: (Gökelyckan)

**Beskrivning:** Gammal ängsmark som växt igen och övergått till lund med vegetation av täta hasselbuskage, ask, alm, ek, björk, asp, sälg samt en del gran, tall och en. I södra delen ett bälte med granskog med inslag av ek, björk och hassel. Längst i söder ett litet bestånd av vätteros. I väster den tidvis torrlagda bäckfåran.

**Målsättning:** Hävdas som slåtteräng med träd- och buskvegetation i buketter och grupper. Vid bäcken och mot reservatsgränsen i väster och söder övergångszon i form av lövlund med hasselbuskage och trädsikt av ek, björk men även en del gammal gran.

**Åtgärder:** Större delen av området överföres under en femårsperiod till slåtteräng med hassel och övrig träd- och buskvegetation i grupper och buketter.

- Inom det område som skall överföras till äng avverkas successivt all gran och tall, yngre asp och en hel del björk. Grenar och kvistar dras utanför området eller dras ihop och brännes på så små och få brännplatser som möjligt. Mot reservatsgränsen får hasseln bilda mera lundartade bestånd och i trädsiktet bibehålls även en del gammal gran.
- Årlig fagning av öppna ängsytor på våren och slåtter efter frösättningen. Successiv avverkning av björk och asp så att kronslutenheten blir ca 25 %. Utvidgning av ängsytor och fortlöpande föryngringsåtgärder på träd- och buskvegetation. Hassel föryngras genom att kapas ner helt till marken eller genom att äldre grenar efter hand tas bort. Föryngringssättet avgöres från fall till fall. Några relativt unga träd lämpliga för hamling, t ex ask, alm, lind, lönn eller sälg utväljes och hamlas med 3 - 4 års intervall.

## Skötselområde 4: (Gökelyckan)

**Beskrivning:** Igenväxt åkerlapp som 1978 röjts upp med hjälp av AMS-medel. Söder om åkern f d äng som övergått till granskog med busksikt av hassel.

**Målsättning:** Öppen slåtteräng och i södra delen övergångszon med lundvegetation mot granskogen.

### Åtgärder:

- Åkern röjes från all slyvegetation. Brynen lämnas orörda. I skogsbältet söder om åkern frihugges hassel och ek. Ytterligare en del gran avverkas. Hasselbuketterna föryngras.
- Årlig slåtter efter frösättningen och bortforsling av höet. Återkommande föryngringsåtgärder i hasselbuketterna.

## Skötselområde 5 (Östra Ekegärdet)

**Beskrivning:** F d åkerlappar som inte hävdats på åtskilliga år och som börjat växa igen med sly av främst björk. Mellan åkrarna stenbunden ängsmark med odlingssänen och beväxt med träd och buskar, bl a ek, lind, hassel och olvon.

### Alt 1

**Målsättning:** De f d åkrarna hävdas som öppna ängar och mellanliggande partier som ängar med gles träd- och buskvegetation.

### Åtgärder:

9. Åkrarna röjes från all slyvegetation. Slåtter efter frösättningen och bortforsling av höet. På ängsyterna röjes sly av asp och björk medan ädellövvegetation gynnas. Rövningarna utföres så att vegetationen blir samlad i buketter och grupper, framför allt i anslutning till stenrösen och dylikt.
10. Årlig slåtter efter frösättningen och bortforsling av höet. På övriga partier återkommande rövningar av sly och successiv förnygring av hassel. Täta lövbryn lämnas orörda.

### Alt 2

Målsättning: Betad ängs- och hagmark.

Åtgärder: Området inhägnas tillsammans med skötselområde 6 och 8 och betas med nöt eller får.

### Skötselområde 6 (Östra Ekesgårdet)

Beskrivning: Stenbundna f d slåttermarker som växt igen med lövskog. Området har delvis gallrats men gamla exemplar av ek, ask och lönn står kvar. Dessutom en hel del björk, asp och hassel.

### Alt 1

Målsättning: Lövskog där ädellövvegetation gynnas.

Åtgärder: Björk och asp som hindrar ekens utveckling avverkas efter hand. Successiv förnygring av träd- och buskskikt och rövning av uppkommande slyvegetation.

### Alt 2

Målsättning: Betad hagmark.

Åtgärder: Området inhägnas tillsammans med skötselområde 5 och 8 och betas med nöt eller får. Björk och asp som hindrar ekens utveckling avverkas efter hand.

### Skötselområde 7 (Östra Ekesgårdet)

Beskrivning: Stenbunden f d slåttermark som växt igen till hassellund. Hasselbuketterna är höga och friska. Trädsikt av ek, lind, asp, björk, sälk och en del barrträd.

Målsättning: Hassellund.

### Åtgärder:

11. All barrvegetation och en del av björk- och aspbeståndet avverkas.
12. Successiv förnygring av hasselbuketter. Återkommande avverkning av inträngande lövsly och barrvegetation.

### Skötselområde 8: (Mellangärdet)

Beskrivning: F d slåttermark som växt igen med lövskog. En mindre åkerlapp har på senare år utnyttjats som start- och landningsplats vid flyggödsling. Gamla exemplar av ek, ask, alm, lind, björk och lönn. Hassel och olvon i buskskiktet.

### Alt 1

Målsättning: Öppna ängsytor samt socialt tillgängligt lövskogsbestånd där ädla träd och buskar gynnas. Området får i fortsättningen inte utnyttjas som start- och landningsplats vid flyggödsling.

### Åtgärder:

13. Slyvegetation av asp och alla barrträd med undantag av den dubbelstammiga granen avverkas. Försiktig utglesning i den övriga vegetationen. Utglesningen får inte utföras så att träden kommer att stå med jämna mellanrum, utan en strävan bör vara att skapa en variation mellan dels helt öppna ytor, dels försiktigt utglesade träd- och buskgrupper, där lämpliga exemplar av ek, ask, lind, lönn och björk i olika åldrar utväljes och sparas, och dels helt orörda vegetationspartier. Alla gamla exemplar av alm, lind, ek, asp och sälk sparas. Äldre ekar men även en del yngre frihugges så att kronan kan utvecklas naturligt.

14. På sikt öppnas området alltmer genom återkommande gallringar och rövningar.

### Alt 2

Målsättning: Betad hagmark. Området får i fortsättningen inte utnyttjas som start- och landningsplats vid flyggödsling.

Åtgärder:

15. Området inhägnas tillsammans med skötselområde 5 och 6 och betas efter den 15 juli med nöt eller får.

2. Årligt, väl avvägt bete efter den 15 juli.

Skötselområde 9 (Forngården)

Beskrivning: Tomtmark med husgrunder och en mindre magasinsbyggnad med skiffertak. I trädsiktet ek, lind, björk, gran och asp. I busksiktet bl a hassel och olvon. Inom området har en mindre parkeringsplats iordningställts som beredskapsarbete.

Målsättning: Området utnyttjas för parkering och information.

Åtgärder:

16. Husgrunderna röjes fram. All barrvegetation avverkas. Magasinsbyggnaden åtgärdas enligt 3.2.3 nedan. Informationstavla sättes upp i anslutning till parkeringen. Tavlan förankras väl till vegetation. Slätter på öppna ängsytor efter frösättningen. Sopkärll anordnas.

2. Underhåll av magasinsbyggnad, parkering och övriga anordningar. Återkommande slätter på öppna ytor.

2 Plan för anläggning disposition och skötsel av anordningar för rekreation och friluftsliv.

3.1 Allmänt

Behandlade anordningar har angivits på bifogad karta.

2.2 Friluftsanordningar

3.2.1 Parkering har anordnats på tomtmarken i anslutning till magasinsbyggnaden. Parkeringsytan utökas vid behov. En parkeringsplats anordnas även vid väg 528 i Gransjön ca 1,5 km norr om reservatet. Eventuellt utnyttjas en befintlig upplagsplats för virke. Överenskommelse skall härvid träffas med markägaren, Billerud-Uddeholm AB, om att platsen skall samutnyttjas för virkesupplag och parkering och att om markägaren tillfälligtvis måste utnyttja hela platsen för virkesupplag detta skall anmälas till reservatsförvaltaren i så god tid som möjligt så att annan parkeringsmöjlighet kan anvisas. Tillfartsvägen till parkeringen från väg 528 skall förbättras. Reservatsförvaltaren skall bidra till kostnaderna för förbättring och underhåll av vägen.

3.2.2 Markerad strövstig till reservatet anordnas från den iordningställda parkeringsplatsen enligt 3.2.1. En mindre strövslänga, s k naturstig, anordnas inom reservatet. Stigarna markeras enligt naturvårdsverkets anvisningar och Svensk Standard.

3.2.3 Magasinsbyggnaden skall om möjligt förvärvas av reservatsförvaltaren och utnyttjas dels som förråd och dels som informationslokal för skolklasser, grupper, föreningar etc som besöker reservatet.

Skiffertaket underhålls och lagas vid behov. Byggnaden målas med Falu rödfärg. Vägghast inredning anordnas. Informationsmaterial sättes upp på väggarna.

2.2.4 Toalett och sopkärll skall anordnas i anslutning till parkeringen i norra delen av reservatet. Toaletten bygges i trä och placeras in väl i ett vegetationsparti.

2.2.4 Sittgrupper, 2 st, anordnas på tomtmarken väster om vägen.

2.2.4 Källan inom skötselområde 2 har under 1977 som beredskapsarbete rensats och försetts med brunnsringar och överbyggnad.

2.2 Kommunikationer

3.3.1 Tillfart till reservatet sker söderifrån dels via väg 1393 (Finntorp-Sunnersrud-Mosstakans vägsamfällighet) och dels via den av Televerket iordningställda vägen till televerkets radiolänkstation. Reservatsförvaltaren skall bidra till underhållskostnaderna för väg 1393 under den säsong reservatet utnyttjas och ensam svara för sommarunderhållet av tillfartsvägen från väg 1393 till reservatet. Reservatsförvaltaren skall anskaffa och sätta upp en vägbom för att förhindra trafik till radiostationen. Från väg 528 mellan Svanskog och Mo kyrka kan området nås via en planerad strövstig. Se under 3.2.1 och 3.2.2.

2.2 Information

3.4.1 Om magasinsbyggnaden kan förvärfvas anordnas en mindre informationscentral i denna med kartor, fotografier, textmaterial o dyl. Även de båda parkeringsplatserna skall fungera som informationscentraler.

3.4.2 Svenskspråkig folder med engelsk och tysk sammanfattning skall finnas tillgänglig i magasinsbyggnaden (om denna kan förvärfvas), i låda vid parkeringsplatserna samt hos berörda turistbyråer.

3.4.3 Större informationstavla skall sättas upp vid parkeringsplatserna En mindre informationstavla placeras i anslutning till den gamla vägslingan inom skötselområde 2.

2.2.4 Vägvisning, stigmarkering och gränsmarkering skall utföras enligt Svensk Standard och naturvårdsverkets anvisningar.

Vid radiolänkstationen skall reservatsförvaltaren sätta upp skyltar med varning för isras. Televerket kommer att tillhandahålla skyltmaterial.

3.4.5 Guidade rundvandringar bör anordnas under vår och sommartid under ledning av sakkunnig guide.